

ME

LØFTER

I LAG

Rådmannen sitt forslag til

Økonomiplan 2018-2021

ME LØFTER I LAG

Rigger for nye tider

ME LØFTER I LAG

KOMMUNE

Me løfter i lag

2018 – 2021: **RIGGER FOR NYE TIDER**

- effektivisering, nye behov, sambruk, endringer

2017 – 2020: **STØ KURS, REDUSERT FART**

- effektivisering for framtiden, - kvalitet og kompetanse

2016 – 2019: **STØ KURS FRAMOVER**

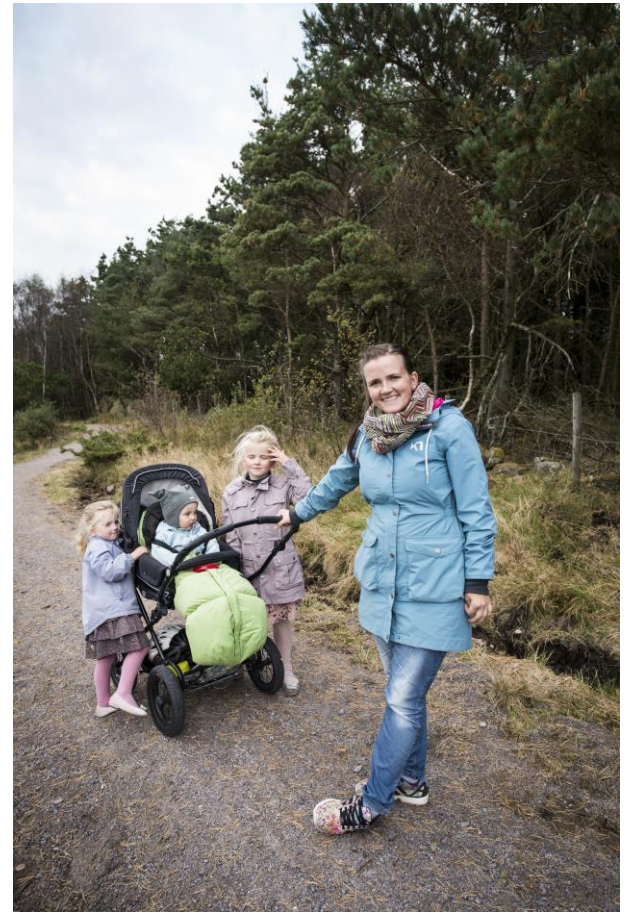
- gjennomføring og ferdigstilling, flyktingar og auka arbeidsledighet

2015 – 2018: **ME RIGGER FOR VEKST**

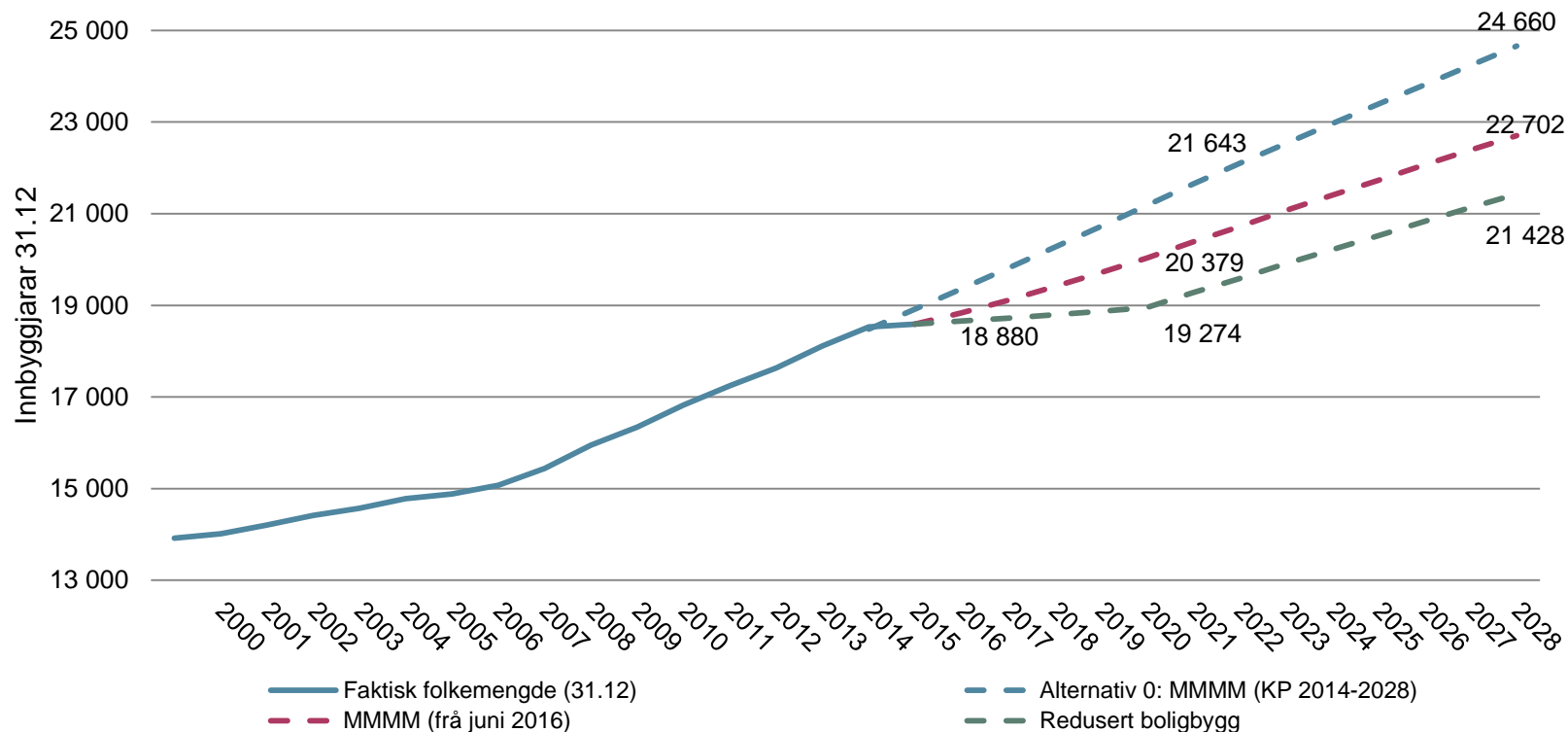
- skule, barnehage, helse, bolig og næringsområder, - organisasjons- og kompetanseutvikling

Rigger for nye tider

- Strammare økonomiske rammer
- Usikker folkevekst
- Sal av bustadtomter går treigare
- Beredskap – og meir nedbør/flom
- Fleire unge med stort hjelpebehov (Psykisk utvikl.hemma, psykiatri)
- Oppbemanning Hå sjukeheim frå 2019
- Auka elevtal, færre barnehagebarn

Usikker folkevekst

Kva kan vi gjere for å rigge for nye tider?

Kontinuerlig omstilling gjennom:

- Framtidsløftet.
Enklare å begynne noko nytt enn å slutte å gjere det gamle!
- Digitalisering
- Velferdsteknologi
- Å delta i ny forskning innan psykisk utviklingshemming

Tenke nytt:

- Redusere kostnadane og auke inntektene i åra framover
- Legge til rette for god sentrumsutvikling og vekst i hele kommunen - auka attraktivitet og aktivitet

Chromebook til alle elevane i Hå

Askeladden barnehage

***Kæ ti kjæme du te
Stokkalandsmarka?***

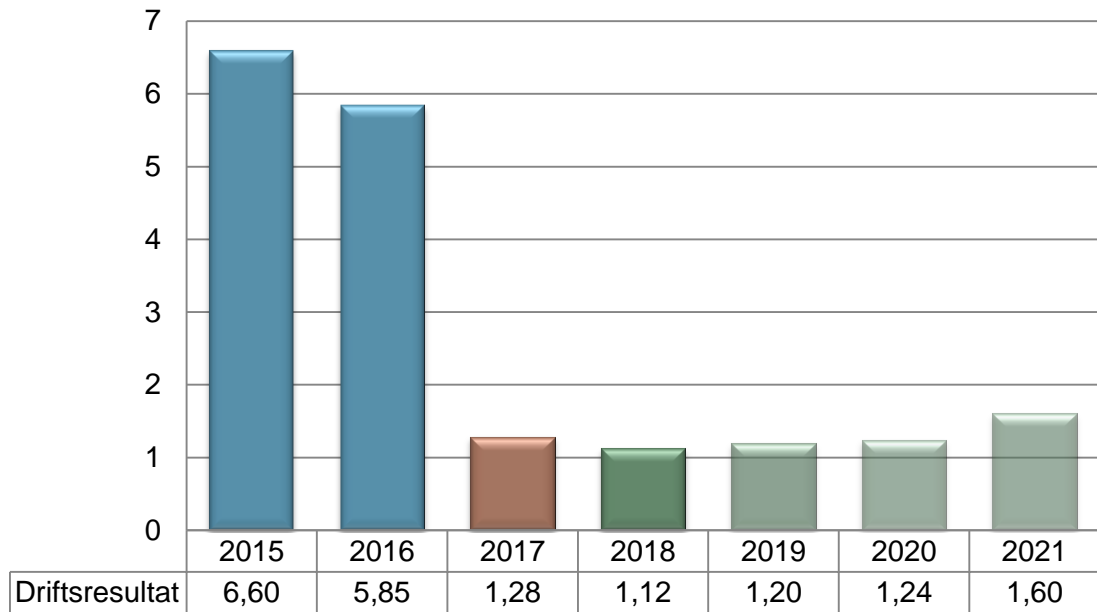

Nærbø sentrum: Nytt «sambrukshus» med helse og kultur

Behova er:

1. Nye lokale til helsefunksjonar på Nærbø
2. Auka aktivitet og attraktivitet i sentrum med publikumsretta funksjonar

Netto driftsresultat i % av driftsinntekter

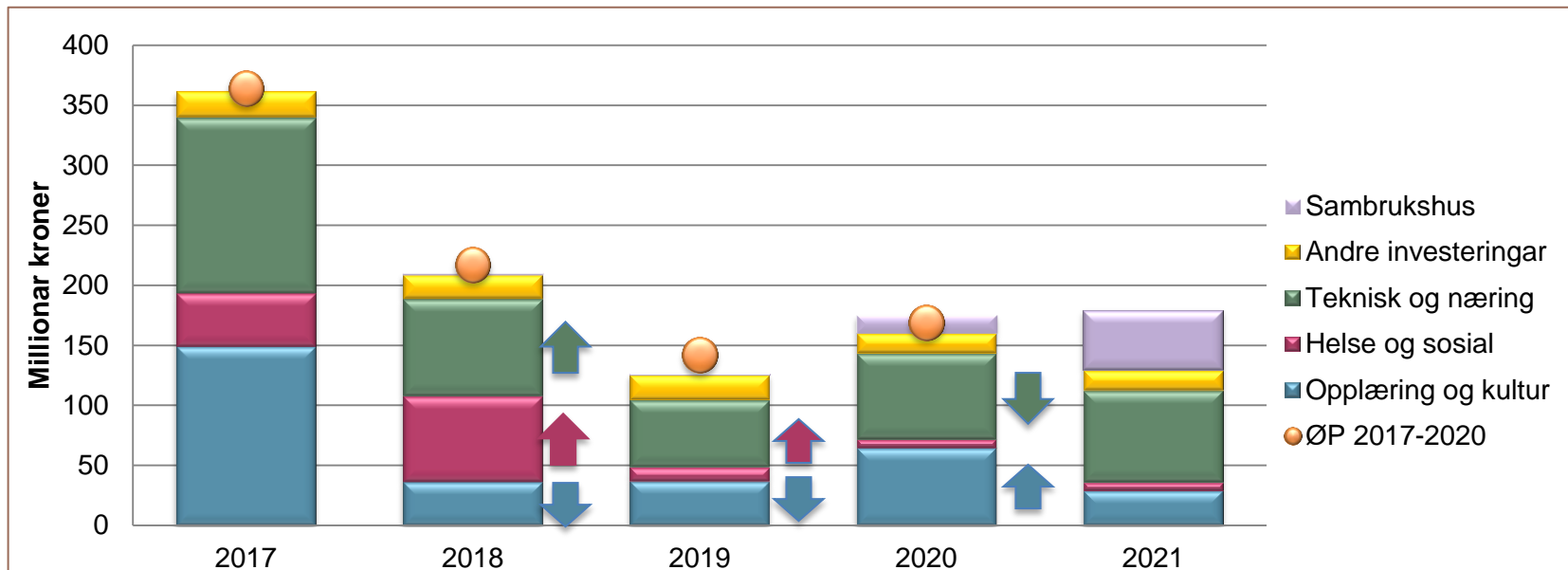

Målet for «netto driftsresultat» er 1,5% av driftsinntektene.

Vi når ikke dette målet utan auka inntekter eller store innsparingar.

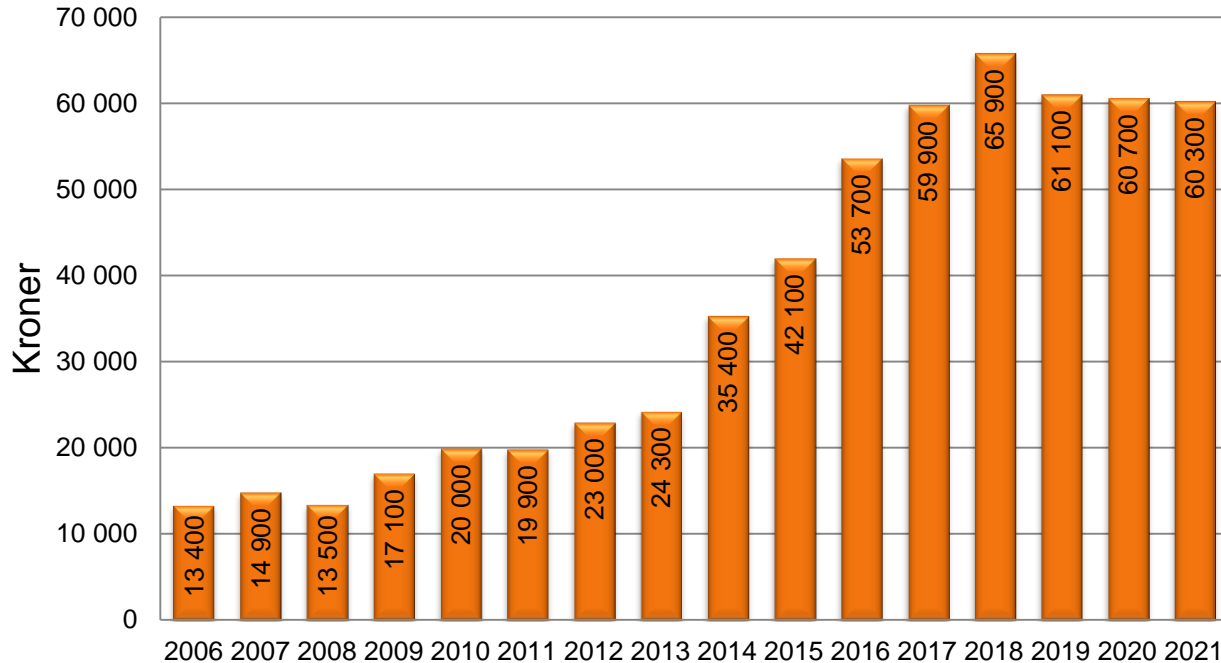
Krav til innsparing er tre gonger så stort som i gjeldande plan.

Investering – redusert nivå

Samla investeringar i planperioden er 691 millionar kroner

Langsiktig lånegjeld pr innbygger

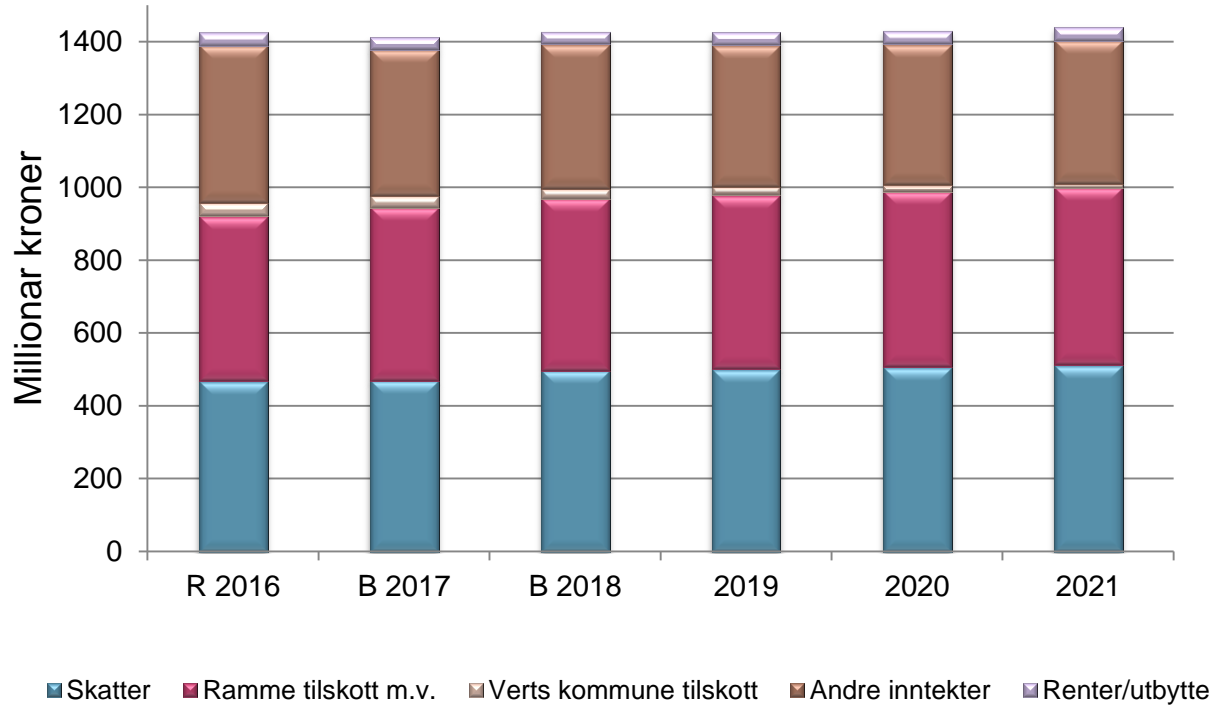

Høgaste tal på lånegjeld per innbyggjar er 65.900 kr i 2018.

I ØP 2017-21 var motsvarande 66.600 kr i 2017.

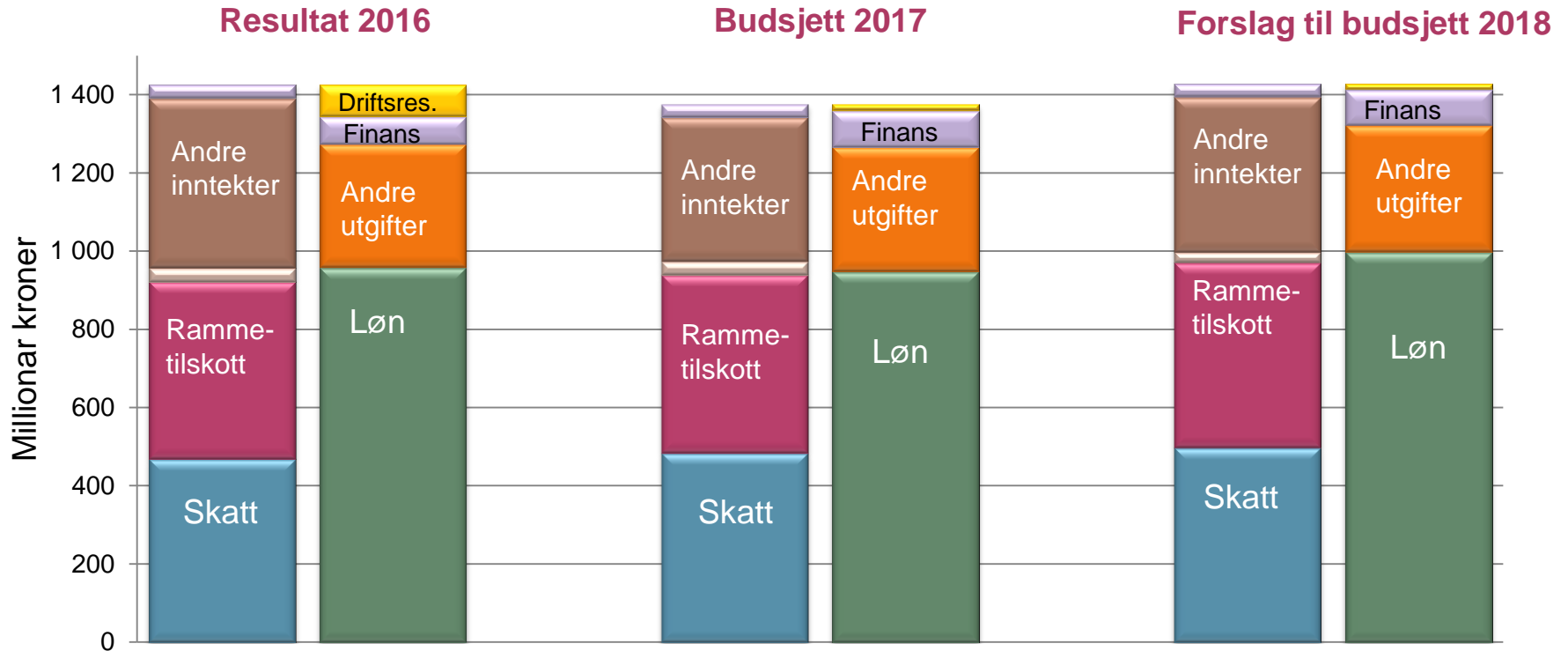

Inntektsutvikling

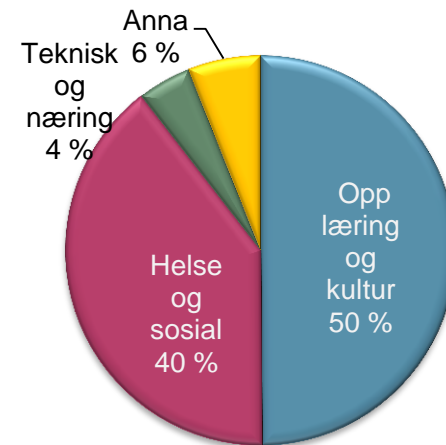
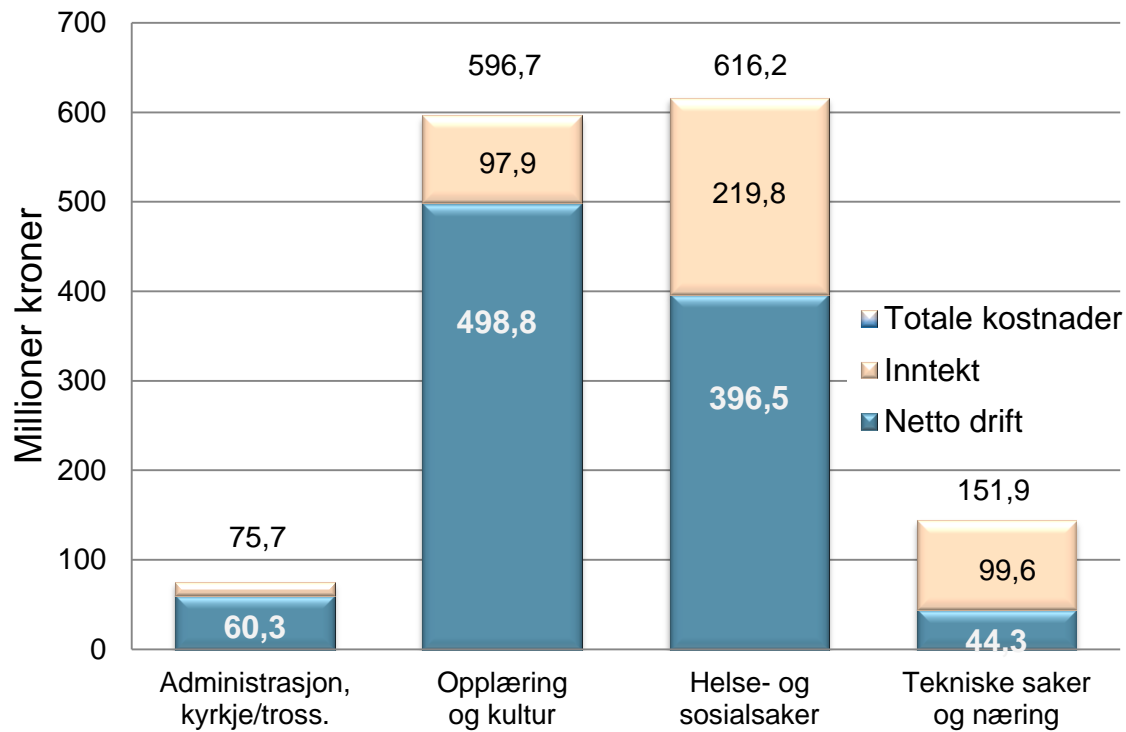
- ✓ Auke i skatt og rammetilskott frå 2017 til 2018 er 2,2%. Løns- og prisveksten er 2,6%.
- ✓ Antar 1% realvekst i skatt og rammetilskott.
- ✓ Vertskommune-tilskottet blir redusert raskare enn antatt
- ✓ Større utryggleik om andre inntekter

Driftsbudsjettet samanlikna med åra før

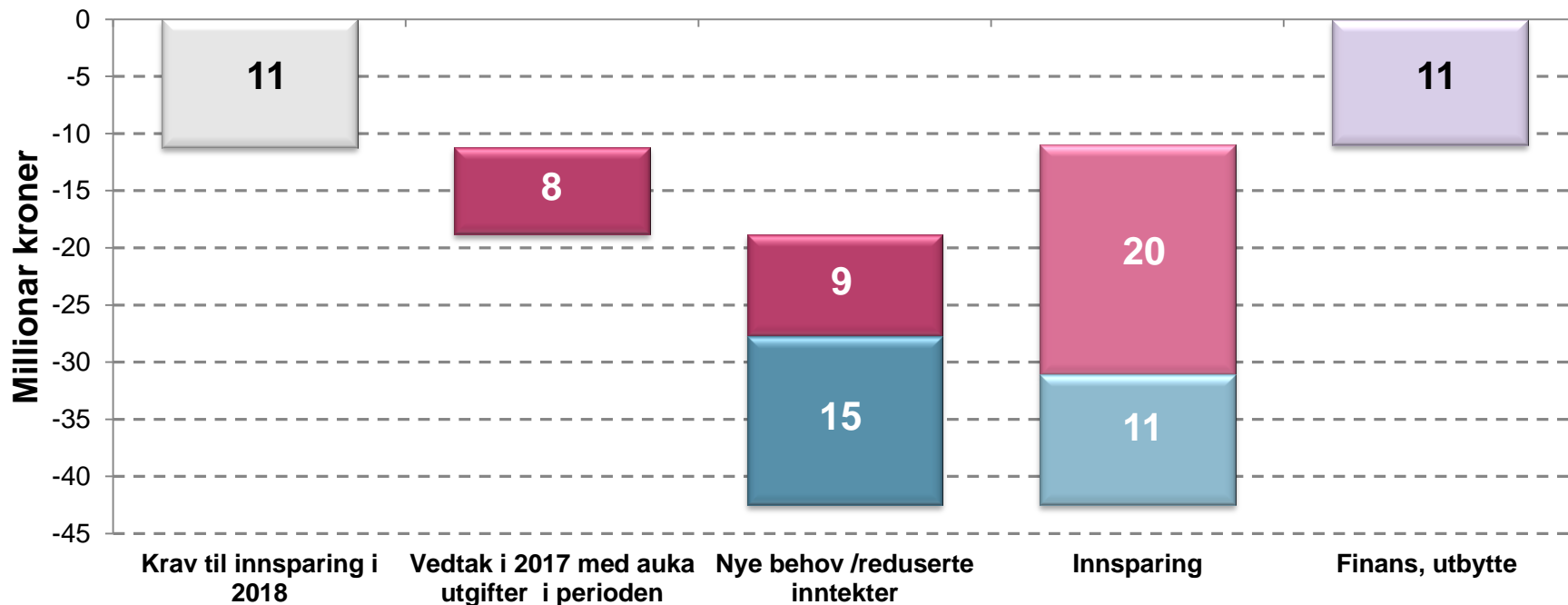

Utgifter, inntekter og driftsrammer

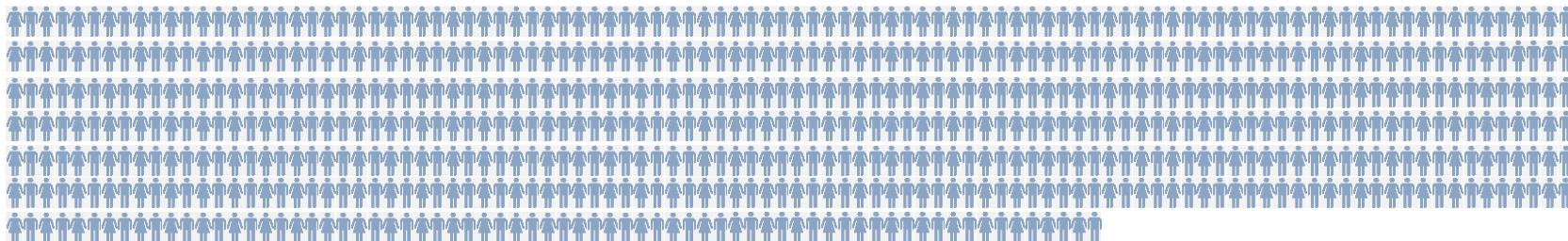

Sum: 999,9 mill kroner

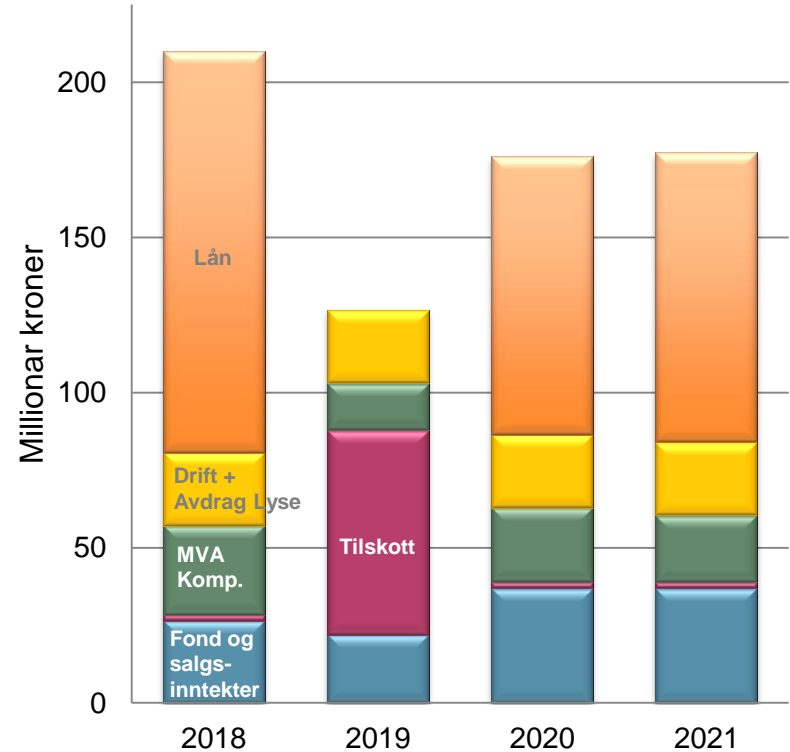
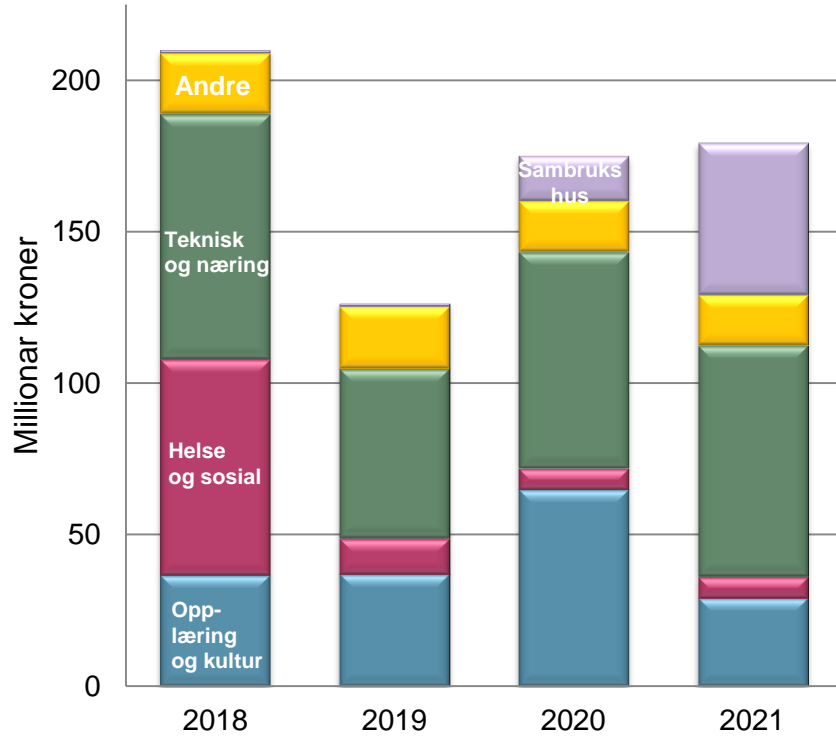
Endringer frå førre plan. Korleis klarte vi å spare 11 millionar kroner?

Vi utfører 1.307 årsverk fordelt på tenesteområda

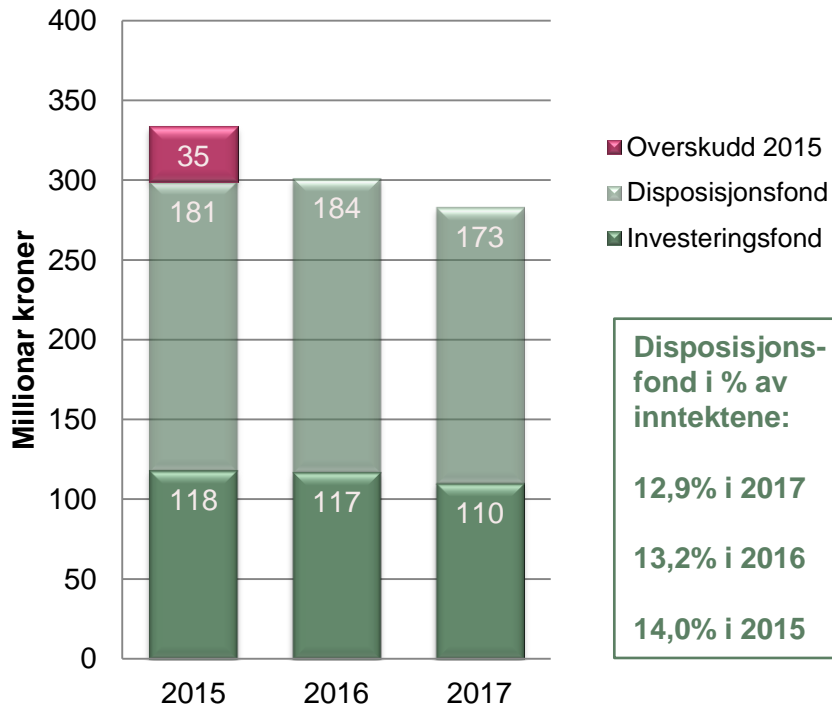

Investeringane og korleis dei er finansiert

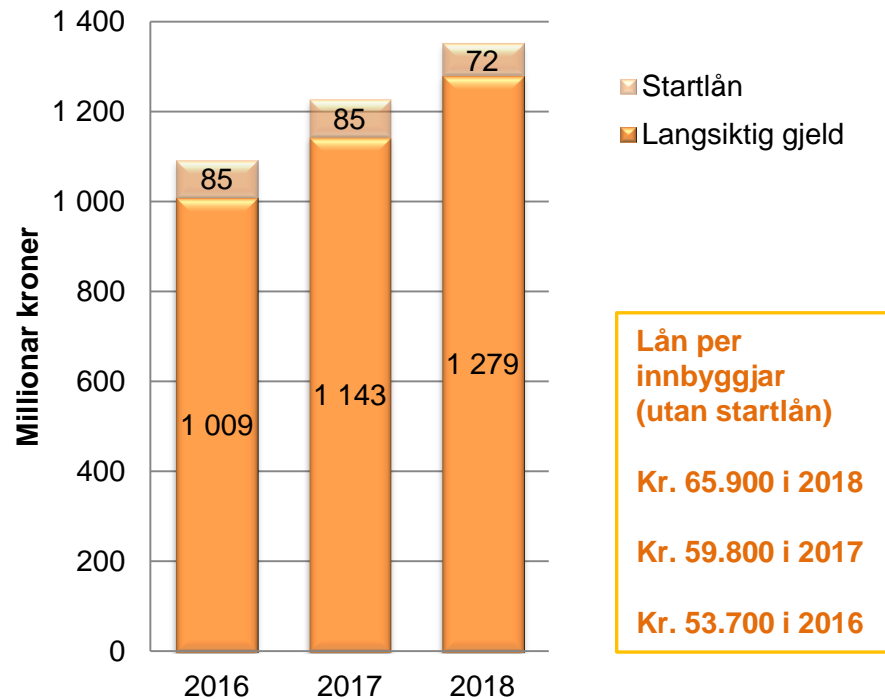

Frå balansen

Ubundne fond

Langsiktig lånegjeld 31.12

Dei største investeringsprosjekta i planperioden

<u>Opplæring og kultur</u>		
Prosjekt	Totalkost	Ferdig
Vigrestad barnehage	55 mill kr	2018
Brusand barnehage	44 mill kr	2021
Varhaug skule	67 mill kr	2020
Kultur	5 mill i perioden	

<u>Helse og sosial</u>		
Prosjekt	Totalkost	Ferdig
Hå sjukeheim påbygg	156 mill kr	2018/19
Heimtun	4,5 mill kr	2019
Vedlikehald	2 mill kr/år	

<u>Sambrukshus på Nærbø</u>		
Prosjekt	Totalkost *)	Ferdig
Sambrukshus	270 mill kr	202?

<u>Teknisk og næring</u>		
Prosjekt	2018	I perioden
Vegar	8 mill kr	21 mill kr
Vatn/avløp/renovasjon	36 mill kr	137,5 mill kr
Stokkalandsmarka	21 mill kr	143,5 mill kr
Industri/bustadområde	10 mill kr	52 mill kr
Sentrumsutvikling	2 mill kr	13 mill kr

<u>Andre investeringar</u>		
Prosjekt	Totalkost	Ferdig
Jærmusèet	10 mill kr	2018
Kyrkjegardar, prosesjonsvegar	8 mill kr	2019
IT	Ca 9 mill kr/år	

*) Utan salsinntekter frå frigjorte tomter

Viktige føresetnader

- Skatt og rammetilskott
- Løns- og prisvekst
- Rentenivå og avdragstid
- Gebyr og eigenbetalingar
- Tilskott og refusjonar
- Sal av tomter
- Prosjektgjennomføring

Skatt og rammevilkår

Frå Statsbudsjettet:

- ✓ realvekst i samla inntekter til kommunane i 2018 på er 3,4 mrd. kroner, men mesteparten skal dekke løns- og prisvekst.
- ✓ Veksttilskottet for Hå er borte
- ✓ Demografi utslag – endra samansetting
- ✓ Auka eigenbetaling ressurskrevjande
- ✓ Ny barnehagenorm
- ✓ Samla auke for Hå i forhold til 2016 er venta å bli 2,2% - **lågare** enn løns- og prisveksten

Prop. 1 S

(2017–2018)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2018
Statsbudsjettet

Andre viktige føresetnader

- Løns- og prisvekst som i statsbudsjettet, 2,6%
- Pensjonskostnader om lag som i budsjett 2017. Utgjør snart 100 mill kroner.
- Gebyr og eigenbetalingar opp med generell prisauke
- Rentenivå er litt lågare: 1,45 % i 2018, aukar til 2,28% i 2021
  - Avdragstid 25 år på nye lån (uendra)
- Vertskommunetilskottet blir meir og fortare redusert enn vi antok i fjor

Utryggleik / risiko

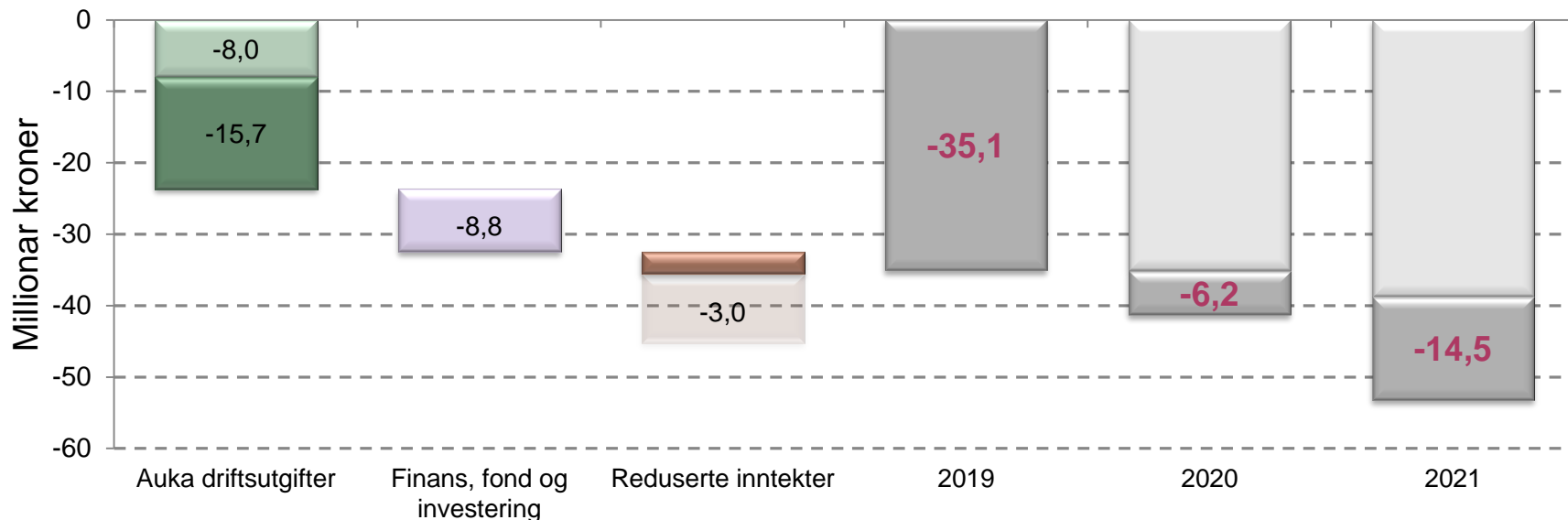
- ✓ Utviklinga i arbeidsmarknaden
- ✓ Skatteinngangen – 1% betyr ca 5 mill i 2018
- ✓ Rentenivå – 0,2% endring betyr ca 1 mill i 2018
- ✓ Sal av bustadtomter – inntektene er redusert og marknaden er usikker
- ✓ Endringar i befolkningsvekst
  - ✓ Når skal vi byggje vegar, barnehagar og skular
  - ✓ Skatteinngang
  - ✓ Endringar i tenestetilbod

Det blir trongare tider. Framtidsløftet er viktig for å redusere utgiftene.

Auka utgifter og reduserte inntekter i 2019:

Krav til innsparing i økonomiplanen:

Omtale av sektorane

Opplæring og kultur

Drift

- ✓ Auke PPT
- ✓ Auka lærartettleik i skulen
- ✓ Fleire som treng ekstra ressursar

- ✓ Ny norm i barnehage, men færre barn

- ✓ Stø kurs i kultur

Investeringar

- ✓ Vigrestad barnehage
- ✓ Varhaug skule

- ✓ Brusand barnehage ut i tid

- ✓ Sambruk mellom kultur og helse på Nærbø

STØRSTE UTFORDRING: UTVIKLING I TALET PÅ ELEVAR/BARN

Helse og sosial

Drift

- ✓ Fleire (unge) med store ressursbehov
- ✓ Nedtrapping vertskommuneinntekter
- ✓ Satsing på frivillige

- ✓ Utsett innflytting etter påbygg på Hå sjukeheim til 2019
- ✓ Flyktningemidlar nyttast på tvers i kommunen

Investeringar

- ✓ Påbygg Hå sjukeheim

- ✓ Sambruk mellom helse og kultur på Nærbø

- ✓ Heimtun eller anna alternativ for å løyse dei funksjonar som ikkje er ein del av sambrukshuset på Nærbø

STØRSTE UTFORDRING – AUKA BEHOV OG REDUSERTE INNTEKTER
nedtrapping vertskommunemidlar, reduksjon flyktningemidlar og mindre refusjon ressurskrevjande

Tekniske saker og næring

Drift

- ✓ Auke landbruk
- ✓ Lærlingar på grønt
- ✓ Tiltak i Håelva
- ✓ Sentrumsutvikling
- ✓ Utsette styrking brann

Investeringar

- ✓ Flaumtiltak
- ✓ Sanering (avløp og vatn)
- ✓ Vassforsyning
- ✓ Utviding miljøstasjonen på Pytten i 2020
- ✓ Vegar, trafikksikring og gatelys
- ✓ Stokkalandsmarka

STØRSTE UTFORDRING – VÆRET OG LÅGARE FOLKEVEKST

ME LØFTER I LAG